

در سی وسومین همایش سیاست‌های پولی و ارزی مطرح شد روایت پزشکیان از تورم ناترازی و مسیر عبور از بحران

۲ صفحه

نگاهی به بحران مسکن کارگری وعده‌های بزرگ، پروژه‌های نیمه تمام وقتی سرپناه به دغدغه اصلی معیشت تبدیل می شود

۸ صفحه

یادداشت - ۱

اقتصاد ایران و کوسه نهنگ‌های آن

اتاق‌های ایران و تهران این روزها محل حضور مقامات مهم اقتصادی و سیاسی کشورند و فعالان بخش خصوصی مخاطب بسیاری از سخنرانان دولتی و حکومتی . آخرین و

پربازتاب‌ترین آنها شاید نشست هفته گذشته رییس مجلس و نماینده ویژه ایران در امور چین، با فعالان بخش خصوصی و اعضای اتاق بازرگانی و تشکل‌های اقتصادی بود.وی در این دیدار ضمن تشویق و دعوت از فعالان اقتصادی برای پیوستن به جریان همکاری‌های ایران و چین از ضرورت اصلاح زیرساخت‌های مالی و اقتصادی (لجستیکی، حمل و نقل، فناوری و...) برای ارتقای روابط دو کشور سخن گفت. در نشست دیگری که بین فعالان بخش خصوصی با مسوولان دولتی در قالب شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی نیز برگزار شد بر رفع موانع کسب و کار و بهبود فرآیندها و ثبات اقتصاد کلان و... تأکید شد و حتی از تدوین تفاهمنامه‌ای پنج‌جانبه (چهار دستگاه دولتی با اتاق ایران) برای هماهنگی‌های بیشتر دولت و بخش خصوصی خبر داده شد. (ایران- ۲۳/۷) اما جالب است که در سست در همان روزها و در گوشه‌های دیگر و در نشست معاون اقتصادی وزیر کشور با معاونان اقتصادی استانداران از «تشکیل کارگاه مبارزه با احتکار، گرانیفروشی و قاچاق کالا» خبر داده می‌شود. (ایران - ۲۳/۷- ۱۴۰۵) واقعیت آن‌ست که تکلیف حاکمیت با حکمرانی اقتصادی روشن نیست، اینکه مدل و الگوی اقتصادی کشور، الگوی آزاد و رقابتی است که باید به تدریج و گام به گام و با لحاظ کردن ضرورت‌ها و حساسیت‌ها به سوی تحقق آن حرکت کرد یا نه، قرار است اقتصادی درونگرا و خود کفا داشته باشیم که در قالب «جایگزینی واردات» مازادی بر نیاز داخلی شکل بگیرد تا به کشورهای اطراف صادر شود؟! این دو الگوی متفاوت، دو نتیجه متضاد را به بار می‌آورد. در الگوی آزاد،وری سیاستگذار در جهت تشویق ارتقای فناوری، کسب منافع قابلیت‌های جدید

و تشویق بنگاه‌ها به رقابت در صحنه جهانی از طریق ثبات سیاست‌های کلان و از بین بردن انحصارها و رانت‌ها و... فعال است و در الگوی خودکفایی و جایگزینی واردات با سرکوب یا کنترل شدید قیمت‌ها و انکابه صنایع منبع پایه و رانت‌های انحصاری، اقتصاد کشور از بازارهای جهانی دور افتاده و توهم استقلال اقتصادی ایجاد می‌شود. اقتصاد کشورمان نیازمند «رقابت» و «آزادی» است، دو گوهر کمپایی که حتی تصویب قوانین پایه‌ای و اساسی (سیاست‌های اصل ۴۴) و ایجاد نهادهای فراقوه‌ای (شورای رقابت) هم نتوانسته آنها را غالب بر فضای اقتصادی کشور کند. آنچه امروز بنگاه‌های اقتصادی و صنعتی بخش خصوصی واقعی را از حرکت توسعه‌ای باز می‌دارد و تشکل‌های نمایندگان کننده آنها را سخت می‌آزارد؛ جمله افزایش سبتر بنگاه‌های دولتی و شبه‌دولتی با هممان خصولتی‌ها بر حیات اقتصادی و سیاسی کشور است. بنگاه‌هایی که وابسته به دولت و بنیادها و نهادهای حاکمیتی و بخش عمومی و نظامی‌اند. در واقع سیاست‌های اعمال شده اعلم از سرکوب قیمت‌ها و ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های تجاری و چند نرخ‌خی بودن قیمت ارز و انرژی و... فضایی را در اقتصاد کشورمان شکل داده است که بنگاه‌های عظیم خصولتی و انواع نهادهای نظیر بنیاد مستضعفان و شهید و استاد اجرائی و آستان قدس و... از منتفعان اصلی آنند. سه طوری که طبق برخی گزارش‌های غیر رسمی مربوط به دو تا سه سال قبل، دارای تحت مالکیت این نهادهای و بنیادها که از آنها به عنوان «نهادهای بخش حاکمیتی» نام برده می‌شود، حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان بر آورد می‌شود. این نهادهای حاکمیتی در کنار بنگاه‌های وابسته به مسایر نهادهای عمومی و نظامی و شرکت‌های دولتی، عمده سهام‌های بورسی و دارایی شرکت‌های بزرگ (بین یک تا ۱۰ میلیارد دلار در حوزه‌های نفت و گاز و پتروشیمی، معادن و فلزات، هلدینگ‌های چندرشته‌ای بانک و بیمه، خودرو، ارتباطات و فناوری و...) را در اختیار دارند و سهم بخش خصوصی بین ۲۰ تا ۳۰ درصد تخمین زده می‌شود.

این شکست در رقابتی کردن فضای اقتصادی کشور و در نتیجه عدم قدرت گیری بنگاه‌های خلاق و نوآور بر آمده از اقتصادسیاسی است که «تخریب خلاق» ابر بنی‌تایب. قاعده‌ای که طبق آن بنگاه‌های ناکارآمد بازار از ترک می‌کنند و نیز در این میان نوآور وارد بازی می‌شوند و نقش دولت جدید و انحلال بنگاه‌های ورشکسته است. اگر امروز به راستی مسوولان دولتی و مقامات حکومتی خیال حمایت از بخش خصوصی و بالعکس هم‌راهی این بخش با نظام حکمرانی را دارند، سه جای وعده و وعید و پند و نصیحت و... برنامه‌ای عملیاتی برای آزادسازی و ارتقای رقابت پذیری و کاهش سیطره این بنگاه‌ها کوسه‌نهنگ‌هایی که در پاچه کم عمق اقتصاد ایران را به اشغال خود در آورده و امکان حیات را از مایه‌های کوچک و متوسط، اما مستعد و خلاق سلب کرده‌اند.

زهراسلمانی |

مذاکرات ایران و امریکا با میانجیگری پاکستان و قطر در شرایطی از دیروز در ژنو آغاز شد که مقامات ایرانی اعلام کردند تازمانی که تعهدات امریکادیل بند ۱۳ تفاهننامه اولیه اجرایی نشود، ورود به مرحله مذاکرات ۶۰روزه ممکن نخواهد بود.امربررسی محتوای خروجی مذاکرات دیروز نشان می‌دهد که دوطرف یک گام‌رو به جلویه‌سست‌دستیابی به یک توافق احتمالی برداشته‌اند. ایران اعلام کرده در وهله نخست باید زمینه آزادسازی ۶میلیارد دلار دارایی‌های مسدودی ایران فراهم شود. ازسوی دیگر تحریم‌های امریکا در زمینه صادرات نفت ایران برداشته شده و مهم‌تر از همه، مهر پابندی بر تجاوزات اسرائیل بر لبنان زده شود. حضور چهره‌هایی چون ناصر هنتی رییس کل بانک مرکزی، علی باقری کئی عضو شعام و مدیرعامل شرکت نفت ایران با این هدف صورت گرفته که بتوانند در حوزه‌های اقتصادی، امنیتی و نفتی، مشاوره‌های لازم باطرف مقابل را داشته

یادداشت - ۲

مذاکرات ایران و امریکا در ژنو در شرایطی آغاز شده که فضای منطقه خاورمیانه بیش از هر زمان دیگری به نتایج گفت‌وگوهای منطقه‌ای و خاورمیانه‌ای شکل گیری این وضعیت داشته‌است. در چنین شرایطی، هرگونه تحول در روابط ایران و امریکا می‌تواند پیامدهای بسیاری از کشورهای منطقه با دقت روند مذاکرات ژنو گسترده‌ای برای سایر بازیگران منطقه نیز داشته باشد.

حسین هانی زاده

و همین مساله باعث شده هر دور از مذاکرات ایران دو کشور، به رویدادی تعیین کننده در معادلات منطقه‌ای تبدیل شود. به‌باور بسیاری از تحلیلگران، گفت‌وگوهای کنونی نیز از این قاعده مستثنائست و حتی می‌توان آن را یکی از مهم‌ترین تلاش‌های دیپلماتیک‌سالی‌های اخیر دانست. معتمد اهمیت مذاکرات ژنو، از آن جهت است که آینده تحولات منطقه تا حد زیادی به خروجی این گفت‌وگوها وابسته شده است. اگر ایران و امریکا بتوانند در این مذاکرات به نقطه‌ای از تفاهم پایدار دست یابند، زمینه برای کاهش تنش‌ها و حرکت منطقه به سمت ثبات و توسعه فراهم خواهد شد. در مقابل اگر اختلافات

یادداشت - ۳

درحالی که مذاکرات ایران و امریکا در ژنو وارد مرحله تازه‌ای شده، یکی از مهم‌ترین محورهای اقتصادی این گفت‌وگوها پایان تحریم‌های نفتی و پتروشیمی و فراهم شدن مسیر سرمایه‌گذاری در صنعت انرژی ایران است.

حمیدرضا صالحی

کارشناسان معتقدند در صورت رفع محدودیت‌ها و ایجاد ثبات اقتصادی، صنعت نفت و گاز ایران می‌تواند با جذب سرمایه‌های بزرگ، بخشی از عقب‌ماندگی‌های سال‌های گذشته را جبران کند. این مذاکرات اما اگرچه به سطح سیاسی و دیپلماتیک مورد توجه قرار گرفته‌اما، یکی از مهم‌ترین ابعاد آن پیامدهای اقتصادی احتمالی گفت‌وگوها است. در میان موضوعات مختلفی که در چارچوب مذاکرات مطرح شده، پایان دادن به تحریم‌های نفتی و پتروشیمی ایران از جمله شروط اصلی برای ورود

باشند. در تیم مذاکره‌کننده امریکا استیو بیتکاف و جرد کوشنر در سوئیس حضور دارند و جی‌دی ونس، معاون رییس‌جمهور این کشور نیز برای پیوستن به گفت‌وگوها راهی سوئیس شده است. ونس پیش از عزیمت اعلام کرد که نشست‌ها ممکن است یک تا دو روز ادامه یابد و موضوعات مرتبط با اجرای تفاهم، آتش‌بس در لبنان و پرونده هسته‌ای ایران در آن بررسی شود. نمایندگان کشور‌های میلجایی نیز در سوئیس حضور دارند. محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، نخست‌وزیر و وزیر خارجه قطر پیش‌تر در بورگن اشتوک‌بالانگنابو کلیس، وزیر خارجه سوئیس دیدار و درباره آخرین تحولات پس از توافق ایران و امریکا را بررسی کرده است. شهناز شریف، نخست‌وزیر پاکستان و عاصم منیر، فرمانده ارتش این کشور نیز طبق گزارش‌ها وارد سوئیس شدند. دیروز پس از انجام مذاکرات نوبت دوپس از ۸۰ دقیقه نشست چهار جانبه ایران و امریکا ظرف و پاکستان برای مشورت‌های داخلی متوقف شد و پس از انجام مشورت‌ها دوباره آغاز شد.

آغاز مذاکرات

بر این اساس سرانجام پس از هفته‌ها اریزنی‌های دیپلماتیک فشرده در تهران، پاریس و واشنگتن، ماراتن دیپلماتیک برای رسیدن به توافق نهایی میان ایران و امریکا در شهر ژنو سوئیس رسماً کلید خورد. این مذاکرات که براساس یک تفاهننامه ۱۴ بندی پیشین آغاز شده، در بازه‌ای ۶۰ روزه به میزبانی دولت سوئیس و با حضور روسای هیات‌های مذاکره‌کننده، «محمدباقر قالیباف» از جانب ایران و «جی‌دی ونس» از سوی ایالات متحده، دنبال می‌شود. این دور از گفت‌وگوها از سوی ناظران بین‌المللی به عنوان «قطعه عطف سیاسی» در روابط پر تنش دو کشور ارزیابی می‌شود؛ چرا که خروجی آن نه تنها وضعیت اقتصادی ایران بلکه معادلات امنیتی کل منطقه غرب آسیا را تحت تأثیر قرار خواهد داد. این حال، گزارش‌ها نشان می‌دهد که آغاز رسمی این مذاکرات در حالی رخ داده که سایه تردیدها درباره اجرای کامل پیش‌شرط‌های حیاتی، بر فضای نشست سنگینی می‌کند.

ژنو و معادلات تازه منطقه‌ای

داده است. در این میان، نقش بازیگران دیگر منطقه نیز قابل توجه است. برخی تحلیلگران معتقدند همه طرف‌ها لزوماً از پیشرفت مذاکرات استقبال نمی‌کنند. به عنوان مثال، رژیم صهیونیستی از جمله بازیگرانی است که همواره نسبت به هرگونه توافق میان ایران و امریکا موضع بی‌تفاوتی داشته و تلاش کرده است روند گفت‌وگوها را تحت تأثیر قرار دهد. تحولات میدانی در برخی نقاط منطقه، از جمله درگیری‌های جنوب لبنان نیز در همین چارچوب مورد توجه تحلیلگران قرار گرفته‌است.

برخی تحولات اخیر نشان می‌دهد که تنش‌های منطقه‌ای همچنان می‌تواند بر فضای مذاکرات اثر گذار باشد. رخدهایی مانند حملات در جنوب لبنان یا تنش‌ها در آبراه‌های منطقه‌ای، بخشی از رقابت‌های ژئوپلیتیکی گسترده‌تری است که در پیرامون مذاکرات شکل گرفته است. در چنین فضایی، هرگونه اقدام نظامی یا تنش آفرین می‌تواند روند گفت‌وگوها را پیچیده‌تر کند. با این حال، بسیاری از ناظران معتقدند که هر دو طرف اصلی مذاکرات به خوبی از هنر پنهان‌اندک‌تنش آگاه‌ستند. تجربه‌سال‌های گذشته نشان داده‌است که تنش‌دیدبحران میان ایران و امریکا

پایان تحریم‌های نفتی؛ شرط موفقیت مذاکرات ژنو

به مرحله بعدی مذاکرات عنوان شده است؛ موضوعی که می‌تواند تأثیر مستقیمی بر آینده صنعت انرژی کشور داشته باشد. واقع آن‌ست که رفع محدودیت‌های مرتبط با فروش نفت و محصولات پتروشیمی می‌تواند نقطه آغاز تحولی مهم در اقتصاد ایران باشد. طی سال‌های گذشته صنعت نفت و گاز کشور، به دلیل تحریم‌ها، محدودیت‌های مالی و کمبود سرمایه‌گذاری با نفعی عقب‌ماندگی مواجه شده و اکنون برای جبران این فاصله به سرمایه‌گذاری‌های گسترده نیاز دارد. برآوردها نشان می‌دهد که صنعت نفت، گاز و پتروشیمی ایران برای توسعه میدانی، نوسازی تجهیزات و افزایش ظرفیت تولید به صدها میلیارد دلار سرمایه نیاز دارد. برخی برآوردها حتی از نیاز سرمایه‌گذاری بیش از ۴۰۰ تا ۴۰۰ میلیارد دلار در این حوزه طی سال‌های آینده حکایت دارد. به همین دلیل، در صورت فراهم شدن شرایط جذب سرمایه خارجی و داخلی، صنعت انرژی ایران می‌تواند به یکی از مهم‌ترین حوزه‌های رشد

آغاز رسمی مذاکرات ژنو اراده‌های سیاسی در میانه تردیدها و تعهدات ناتمام

آزمون بزرگ دیپلماسی

بند ۱۳: قفل یا کلید مذاکرات؟

براساس بند ۱۳ تفاهننامه اولیه، ورود به مرحله «توافق نهایی» مشروط به اجرای دقیق ۵ بند عملیاتی است که به عنوان شروط ورود به دور مذاکرات ۶۰ روزه شناخته می‌شوند. این پنج بند عبارت‌اند از: توقف عملیات‌های نظامی و برقراری آتش‌بس پایدار (به ویژه در لبنان)، رفع محاصره دریایی ایران، تضمین امنیت کشتیرانی در خلیج فارس، صدور مجوزهای نفتی و پتروشیمی از سوی خزانه‌داری امریکا و آزادسازی دارایی‌های مسدود شده ایران؛ ارزیابی‌های میدانی و دیپلماتیک تابین اهل‌نظرانشان می‌دهد که پیشرفت در این پنج حوزه متوازن نبوده است. در حالی که در زمینه «رفع محاصره دریایی» و «تضمین امنیت کشتیرانی تجاری» گام‌های مثبتی برداشته شده و حتی سنکدام پایانه‌هایی مبنی بر کاهش محدودیت‌ها صادر کرده است، اما در سه حوزه حیاتی دیگر، یعنی تثبیت آتش‌بس در لبنان، تعلیق عملی تحریم‌های نفتی و آزادسازی دارایی‌های ما... **ادامه در صفحه ۲**

می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای امنیت منطقه و حتی اقتصاد جهانی داشته باشد. از این رو، برخی از تحلیلگران احتمال می‌دهند که در نهایت اِرادهای برای رسیدن به نوعی توافق یادست کم کاهش تنش‌ها شکل بگیرد.

سرمایه‌گذاران را تغییر زمانی که بازدهی بازار طلا کاهش پیدا می‌کند، بخشی از سرمایه‌گذاران به دنبال اجرای پروژه‌های نفتی و پتروشیمی می‌روند. اگر شرایط اقتصادی، ثبات سیاسی و چشم‌انداز سودآوری شرکت‌ها مناسب باشد، بورس می‌تواند یکی از مقاصد این نقدینگی باشد. اما اگر فضای اقتصادی نامطمئن باشد، ممکن است سرمایه‌ها به سمت سپرده‌های بانکی یا سایر دارایی‌ها حرکت کنند. بورس ایران به دلیل ساختار خود تا حد زیادی از نرخ ارز تأثیر می‌پذیرد. بخش قابل توجهی از ارزهای صادراتی شرکت‌های صادراتی مانند پتروشیمی‌ها، پالایشی‌ها، فولادی‌ها، معدنی‌ها و تولیدکنندگان محصولات فلزی تشکیل می‌دهند. این بخش‌ها در کسب‌وکارهای صادراتی، تسکین می‌تواند برای حل بخشی از مشکلات اقتصادی و سیاسی کشور باشد. با این حال، آنچه در این میان مورد تأکید قرار گرفته، حفظ منافع و حقوق ملی در هرگونه توافق احتمالی است.

تحریم‌ها و بخشی دیگر به دلیل کمبود منابع مالی بوده است. در صورتی که فضای جدید در نتیجه مذاکرات شکل بگیرد، بخش خصوصی ایران نیز می‌تواند نقش پررنگ‌تری در توسعه پروژه‌های انرژی ایفا کند. شرکت‌های داخلی در سال‌های گذشته تجربه‌های قابل توجهی در اجرای پروژه‌های نفتی و گاز در سه‌دهه گذشته داشته‌اند. با فراهم‌شدن شرایط سرمایه‌گذاری و همکاری‌های بیشتر بین‌المللی می‌توانند در قالب مشارکت‌ها و کنسرسیوم‌های مشترک وارد پروژه‌های بزرگ شوند. از سوی دیگر، حضور سرمایه‌گذاران خارجی علاوه بر تأمین منابع مالی، می‌تواند انتقال فناوری و دانش فنی را نیز به همراه داشته باشد.

بسیاری از میدانی نفت و گاز ایران به فناوری‌های پیشرفته برای افزایش ضریب برداشت نیاز دارند و بدون دسترس به این فناوری‌ها، بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های موجود دشوار خواهد بود. به همین دلیل، در محدودیت‌های بین‌المللی می‌تواند مسیر همکاری با شرکت‌های بزرگ انرژی اهورا کند.

سیگنال منفی بازار پول به بورس

در نهایت پس از روزها سبزپوشی، شاهدان اوپدیم که شاخص‌های بازار سرمایه رخت سرخ بر تن کردند و روند معکوس را در کارنامه خود به ثبت رسانند. بورس تهران از زمان بازگشایی خود روند سبز رو به بالایی را تجربه کرده بود. اما روند گذشته شاخص‌ها سمت اصلاح قدم برداشتن و تغییر روند دادند، با وجود این شرایط شاهدان اوپدیم. **صفحه ۴ را بخوانید**

روایت اتاق ایران:

از رفع تعهد ارزی تا مدیریت منابع آزاد شده

اقتصاد پسا جنگ

از نگاه

بخش خصوصی

تعادل | سی وسومین نشست هیات نمایندگان اتاق ایران در شرایطی برگزار شد که فعالان اقتصادی، دوران پسا جنگ را فرصتی برای بازسازی اقتصاد و افزایش نقش آفرینی بخش خصوصی می‌دانند. در این نشست، علاوه بر تأکید بر ضرورت بهره‌گیری از دستاوردهای توافق اخیر برای رونق تولید و سرمایه‌گذاری، مطالباتی... **صفحه ۷ را بخوانید**

«تعادل»: از عصر تازه

برای طلای سیاه گزارش می‌دهد

پساتوافق ومعمای نفت

با شکل گیری فضای تازه سیاسی و اقتصادی پس از توافق میان ایران و ایالات متحده، یکی از نخستین بخش‌هایی که نگاه‌ها را به خود جلب کرده، صنعت نفت است؛ صنعتی که همواره ستون فقرات اقتصاد ایران محسوب شده و اکنون در آستانه دوره‌ای تازه از فعالیت‌قرار گرفته است. در شرایطی که سال‌ها تحریم و محدودیت‌های بین‌المللی مسیر توسعه این صنعت را با چالش مواجه...

صفحه ۳ را بخوانید

یادداشت - ۴

بورس و افسانه دلار

کاهش قیمت دلار و طلا معمولاً یکی از عوامل تأثیرگذار بر بازار سرمایه است، اما میزان و نوع این تأثیر به شرایط اقتصادی و وضعیت شرکت‌های بورسی بستگی دارد. بسیاری تصور می‌کنند با کاهش نرخ دلار، بورس نیز به‌طور چشم‌خوار روند نزولی می‌شود؛ اما واقعیت این است که رابطه بورس با دلار و طلا پیچیده‌تر از یک ارتباط مستقیم است.

علی رحمانی

تواند این شرکت‌ها را از یک سو، کاهش نرخ دلار می‌تواند سودآوری شرکت‌های صادرات محور مانند پتروشیمی‌ها، فلزی‌ها و معدنی‌ها را تحت فشار قرار دهد. زیرا درآمد ارزی آنها پس از تبدیل به ریال کاهش می‌یابد. در نتیجه ممکن است قیمت سهام این گروه‌ها با افت یا کاهش سرعت رشد مواجه شود.

همچنین کاهش نرخ دلار می‌تواند برای شرکت‌های واردات محور یا صنایعی که مواد اولیه خود را از خارج تأمین می‌کنند، خبر مثبتی باشد. کاهش هزینه‌های واردات می‌تواند حاشیه سود این شرکت‌ها را افزایش دهد و زمینه رشد ارزش سهام آنها را فراهم کند.

از سوی دیگر، کاهش قیمت دلار نیز می‌تواند رفتار سرمایه‌گذاران را تغییر زمانی که بازدهی بازار طلا کاهش پیدا می‌کند، بخشی از سرمایه‌گذاران به دنبال اجرای پروژه‌های نفتی و پتروشیمی می‌روند. اگر شرایط اقتصادی، ثبات سیاسی و چشم‌انداز سودآوری شرکت‌ها مناسب باشد، بورس می‌تواند یکی از مقاصد این نقدینگی باشد. اما اگر فضای اقتصادی نامطمئن باشد، ممکن است سرمایه‌ها به سمت سپرده‌های بانکی یا سایر دارایی‌ها حرکت کنند. بورس ایران به دلیل ساختار خود تا حد زیادی از نرخ ارز تأثیر می‌پذیرد. بخش قابل توجهی از ارزهای صادراتی شرکت‌های صادراتی مانند پتروشیمی‌ها، پالایشی‌ها، فولادی‌ها، معدنی‌ها و تولیدکنندگان محصولات فلزی تشکیل می‌دهند. این بخش‌ها در کسب‌وکارهای صادراتی، تسکین می‌تواند برای حل بخشی از مشکلات اقتصادی و سیاسی کشور باشد. با این حال، آنچه در این میان مورد تأکید قرار گرفته، حفظ منافع و حقوق ملی در هرگونه توافق احتمالی است.

تحریم‌ها و بخشی دیگر به دلیل کمبود منابع مالی بوده است. در صورتی که فضای جدید در نتیجه مذاکرات شکل بگیرد، بخش خصوصی ایران نیز می‌تواند نقش پررنگ‌تری در توسعه پروژه‌های انرژی ایفا کند. شرکت‌های داخلی در سال‌های گذشته تجربه‌های قابل توجهی در اجرای پروژه‌های نفتی و گاز در سه‌دهه گذشته داشته‌اند. با فراهم‌شدن شرایط سرمایه‌گذاری و همکاری‌های بیشتر بین‌المللی می‌توانند در قالب مشارکت‌ها و کنسرسیوم‌های مشترک وارد پروژه‌های بزرگ شوند. از سوی دیگر، حضور سرمایه‌گذاران خارجی علاوه بر تأمین منابع مالی، می‌تواند انتقال فناوری و دانش فنی را نیز به همراه داشته باشد.

بسیاری از میدانی نفت و گاز ایران به فناوری‌های پیشرفته برای افزایش ضریب برداشت نیاز دارند و بدون دسترس به این فناوری‌ها، بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های موجود دشوار خواهد بود. به همین دلیل، در محدودیت‌های بین‌المللی می‌تواند مسیر همکاری با شرکت‌های بزرگ انرژی اهورا کند.

تحریم‌ها و بخشی دیگر به دلیل کمبود منابع مالی بوده است. در صورتی که فضای جدید در نتیجه مذاکرات شکل بگیرد، بخش خصوصی ایران نیز می‌تواند نقش پررنگ‌تری در توسعه پروژه‌های انرژی ایفا کند. شرکت‌های داخلی در سال‌های گذشته تجربه‌های قابل توجهی در اجرای پروژه‌های نفتی و گاز در سه‌دهه گذشته داشته‌اند. با فراهم‌شدن شرایط سرمایه‌گذاری و همکاری‌های بیشتر بین‌المللی می‌توانند در قالب مشارکت‌ها و کنسرسیوم‌های مشترک وارد پروژه‌های بزرگ شوند. از سوی دیگر، حضور سرمایه‌گذاران خارجی علاوه بر تأمین منابع مالی، می‌تواند انتقال فناوری و دانش فنی را نیز به همراه داشته باشد.

بسیاری از میدانی نفت و گاز ایران به فناوری‌های پیشرفته برای افزایش ضریب برداشت نیاز دارند و بدون دسترس به این فناوری‌ها، بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های موجود دشوار خواهد بود. به همین دلیل، در محدودیت‌های بین‌المللی می‌تواند مسیر همکاری با شرکت‌های بزرگ انرژی اهورا کند.